

1965 ఎస్ సి ర్ (1) 96

తాకూర్ జీ విగ్రహం శ్రీ గోవింద్ దేవ్ జీ మహారాజ్

వరెస్

బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ, రాజస్థాన్, అజ్మీర్ మరియు ఇతరులు

(అయ్యంగార్, ఎస్. రాజగోపాలగజేంద్రగడ్కర్, పి.బి.(సి.జె)షా, జె.సి.)

జైపూర్ మత్మీ రూల్స్, 1945, ఆర్.ఆర్. 4 మరియు 5-"స్టేట్ గ్రాంట్" విగ్రహ ప్రతిష్ఠాపన-
"మత్మీ బకాయిలకు బాధ్యత"-ప్రాక్టీస్-రిట్ పిటిషన్-బాధిత పక్షం యొక్క నిర్వహణ.

అప్పీలుదారుడు, ఒక ఐడల్, కొన్ని భూములను మంజూరు చేసేవాడు. 1945 నాటి జైపూర్ మత్మీ రూల్స్ లోని 4వ అధికరణ ప్రకారం అవి "స్టేట్ గ్రాంట్లు", వీటిని రాష్ట్ర పాలకుడు తయారు చేశాడు లేదా గుర్తించాడు. అన్ని రాష్ట్ర గ్రాంట్లు నిబంధనల ప్రకారం మత్మీ బకాయిలకు లోబడి ఉంటాయి, అనగా మరణించిన గ్రాంటుదారు యొక్క వారసుడు అతని గుర్తింపుపై రాష్ట్రానికి చెల్లించాల్సిన మొత్తానికి లోబడి ఉంటుంది. విగ్రహం యొక్క షెబైట్ యొక్క వ్యక్తిలో రెండుసార్లు మార్పులు జరిగాయి, మునుపటి పదవిలో ఉన్న వ్యక్తి మరణించాడు మరియు అతని కుమారుడు వారసుడిగా గుర్తించబడ్డాడు. అందువల్ల ప్రతివాది ప్రస్తుత షెబైట్ నుండి మత్మీ బకాయిలను డిమాండ్ చేస్తూ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను దాటవేశారు. రిట్ పిటిషన్ ద్వారా పిటిషనర్ ఈ ఉత్తర్వు యొక్క ప్రామాణికతను వ్యతిరేకించారు, కాని పిటిషన్ కొట్టివేయబడింది.

(i) ప్రశ్నార్థకమైన గ్రాంట్లు విగ్రహానికి అనుకూలంగా ఇవ్వబడతాయి మరియు షెబైట్ లకు అనుకూలంగా ఉండవు, గ్రాంటీదారు లేదా అతని వారసుడు మరణించాడనే ప్రశ్న తలెత్తదు మరియు ప్రతిస్పందకుడు అప్పీలుదారు నుండి ఎటువంటి మత్మీ బకాయిలను క్లెయిమ్ చేయలేడు. [100ప్ -హ్స].

(ii) మత్స్య బకాయిల చెల్లింపు ఉత్తర్వు పెటైట్ కు వ్యతిరేకంగా జారీ చేయబడినప్పటికీ, అవి పిటిషనర్ కు చెందిన ఆస్తులపై అమలు చేయడానికి ఉద్దేశించినవి కాబట్టి, అప్పీలుదారు యొక్క రిట్ పిటిషన్ కొనసాగించదగినది. [102 ఈ - జి].

సివిల్ అప్పీలేట్ పరిధి : సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 326 ఆఫ్ 1962.

1957 నాటి డి.బి సివిల్ రిట్ పిటిషన్ నెం.10లో రాజస్థాన్ హైకోర్టు 1959 సెప్టెంబరు 10న ఇచ్చిన తీర్పు, ఉత్తర్వులపై అప్పీల్.

పిటిషనర్ తరపున బి.కె.భట్టాచార్య, ఎస్.ఎన్.ముఖర్జీ వాదనలు వినిపించారు.

ప్రతివాదుల తరపున రాజస్థాన్ రాష్ట్ర అడ్వోకేట్ జనరల్ జీసీ కస్లివాల్, కేకే జైన్, ఆర్ ఎస్ సుబ్బే వాదనలు వినిపించారు.

గజేంద్రగడ్కర్ సి.జె. జైపూర్ మత్స్య రూల్స్ 1945లోని రూల్ 5 ప్రకారం రాకూర్టీ శ్రీ గోవింద్ దేవ్ మహారాజ్ విగ్రహానికి సంబంధించిన మట్టి మొత్తాన్ని చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. రూ.15,404/14/6 మటాలాబా మత్స్య మొత్తాన్ని ఆలయ పెటైట్ నుంచి రికవరీ చేయాలని రెవెన్యూ బోర్డులోని ప్రతివాది నెం.1 1956 నవంబర్ 6న ఉత్తర్వులు జారీ చేసినట్లు తెలుస్తోంది. పిటిషనర్ ఈ ఉత్తర్వుల చెల్లుబాటును తప్పుపట్టారు మరియు అప్పీలుదారు నుండి ఆ మొత్తాన్ని రికవరీ చేయలేమని వాదిస్తూ రాజస్థాన్ హైకోర్టులో రిట్ పిటిషన్ (నెం. 10 ఆఫ్ 1957) దాఖలు చేశారు. ఈ రిట్ పిటిషన్ ను హైకోర్టు కొట్టివేయడంతో హైకోర్టు మంజూరు చేసిన ద్రువీకరణ పత్రంతో పిటిషనర్ కోర్టుకు వచ్చారు.

పిటిషనర్ కు ఎప్పటికప్పుడు పలు భూములను మంజూరు చేశారని, ఈ గ్రాంట్లు విగ్రహ పేరుతోనే ఇచ్చారని, రాకూర్ జీ శ్రీ గోవింద్ దేవ్ జీ మహారాజ్ విగ్రహాలను బృందావన్ నుంచి జైపూర్ కు తీసుకెళ్లినప్పటి నుంచి స్వామివారి సేవా పూజ, దాని ఆస్తుల నిర్వహణను గోస్వామికి అప్పగించారని పిటిషనర్ తన పిటిషన్ లో పేర్కొన్నారు. తొమ్మిదవ పెటైట్ మరణం తరువాత, గోస్వామిశ్రీ కృష్ణ చంద్ర 1888 లో పెటైట్ షిప్ కు విజయం సాధించాడు మరియు 1935 వరకు పెటైట్ వలె నిర్వహణలో కొనసాగాడు. ఆయన మరణానంతరం ఆయన పెద్దకుమారుడు గోస్వామి భోలా

నాథుని పదవీబాధ్యతలు, సేవాపూజను ఆయన చూసుకునేవారు. 1945 లో గోస్వామి భోలా నాథ్ మరణానంతరం, అతని పెద్ద కుమారుడు గోస్వామి ప్రద్యుమ్న కుమార్ పెటైట్ పీఠాన్ని అధిష్టించి ఆలయ ఆస్తుల నిర్వహణను, విగ్రహ సేవా పూజను చూసుకుంటున్నాడు. ప్రద్యుమ్న కుమార్ నిర్వహణ సమయంలోనే ప్రతివాది నెం.1 ఈ ఉత్తర్వును జారీ చేశారు. ఈ ఉత్తర్వు ప్రకారం మట్టికి "కృష్ణ చంద్రదేవ్ మరణంపై గోస్వామి భోలా నాథ్ కు, భోలా నాథ్ మరణంపై ప్రద్యుమ్న కుమార్ దేవ్ కు అనుకూలంగా" మంజూరు చేయబడింది. 15,404/14/6. ప్రశ్నార్థకమైన ఆస్తిని విగ్రహానికి మాత్రమే మంజూరు చేయలేదని, పెటైట్లు విగ్రహ సేవా పూజను నిర్వహిస్తున్నారని, ఆలయ ఆస్తులను పెటైట్లుగా నిర్వహిస్తున్నారని పిటిషనర్ పిటిషన్ లో పేర్కొన్నారు. పిటిషనర్ ఎస్టేట్ నుంచి ప్రతివాది నెం.1 ఆదేశాల మేరకు ప్రతివాది నెం.1, సవాయ్ మాధోపూర్ కలెక్టర్, ప్రతివాది నెం.2, వారి నామినీలు లేదా ఏజెంట్లు ఏ మతాలాబా మత్మీని రికవరీ చేయకుండా లేదా రికవరీ చేయడానికి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోకుండా నిరోధిస్తూ తగిన రిట్, ఉత్తర్వులు లేదా ఆదేశాలు జారీ చేయాలని పిటిషనర్ అభ్యర్థించారు. అందువల్ల 1954 ఏప్రిల్ 20న జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను, ఆ ఉత్తర్వులను రద్దు చేస్తూ తగిన ఉత్తర్వులు లేదా ఆదేశాలు జారీ చేయాలని పిటిషనర్ కోరారు.

ప్రతివాదులు 1, 2, ప్రతివాది నెం.3గా చేరిన రాజస్థాన్ రాష్ట్రం పిటిషనర్ వాదనను తోసిపుచ్చుతూ పలు పిటిషన్లు దాఖలు చేశాయి. ప్రశ్నార్థకమైన ఆస్తులను ఐడోల్ కు మంజూరు చేశారన్న పిటిషనర్ ఆరోపణకు సంబంధించి, ప్రతివాదులు ఇచ్చిన సమాధానంలో ఒరిజినల్ గ్రాంట్లకు సంబంధించిన డాక్యుమెంట్లు కనుగొనబడనందున ఆరోపణను ఆమోదించలేదని పేర్కొన్నారు. పెటైట్ లకు వ్యతిరేకంగా ప్రతివాది నెం.1 ద్వారా మతాలాబామత్మీని సక్రమంగా విధించారని, ఆ మొత్తాన్ని చెల్లించాల్సిన బాధ్యత తమపై లేదని పిటిషనర్లు ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

పిటిషనర్, ఠాకూర్లీ శ్రీగోవింద్ దేవ్ మహారాజ్ ఆస్తుల యజమాని అనే ప్రాతిపదికపై హైకోర్టు ఈ వివాదాన్ని పరిష్కరించడానికి ముందుకు వెళ్ళింది. అయితే పెటైట్లు ఆస్తులను నిర్వహిస్తూ, స్వామివారి సేవా పూజను నిర్వహిస్తున్నందున, పెటైట్లీవ్ కూడా ఆస్తి కాబట్టి, పెటైట్లు కలిగి ఉన్న ప్రయోజనకరమైన ప్రయోజనాలు ఆర్.4(1) అర్థంలో 'స్ట్రాంట్' అని చెప్పవచ్చని అభిప్రాయపడింది. ఈ అభిప్రాయంతో, మట్టి రూల్స్ లో ఆలోచించినది పెటైట్ కు వారసత్వం అని

హైకోర్ట్ నిర్ధారణకు వచ్చింది. ప్రస్తుత పెట్రోల్ పీఠాధిపతులు మాట్మీ కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నారని, ప్రస్తుత పెట్రోల్ కూడా అదే విధంగా పిటిషన్ దాఖలు చేశారని హైకోర్టు ఈ సందర్భంగా ప్రస్తావించింది. హైకోర్టు తీర్పు ప్రకారం 'మత్మీ' నిర్వచనానికి స్పష్టమైన అర్థం ఏమిటంటే, అది తరువాతి పెట్రోల్ ను గుర్తించే సమయంలో చెల్లించదగినది. దీనికి సంబంధించి హైకోర్టు కూడా ఈ రిట్ పిటిషన్ ను విగ్రహారాధకుడు దాఖలు చేశారని, పెట్రోల్ విగ్రహానికి ఏజెంట్ గా కనిపించినప్పటికీ, పెట్రోల్ దాఖలు చేసిన పిటిషన్ కాదని, పెట్రోల్ కు వ్యతిరేకంగా ఉత్తర్వులు జారీ అయినందున, విగ్రహం చేసిన వాదన సాంకేతికంగా సమర్థనీయం కాదని పేర్కొంది. అయినప్పటికీ ఆలయ ఆస్తులపై పెట్రోల్ లకు ఉన్న ప్రయోజనప్రయోజనాల దృష్ట్యా ఈ ఉత్తర్వులు సక్రమంగా జారీ అయ్యాయని భావించిన హైకోర్టు పిటిషనర్ దాఖలు చేసిన రిట్ పిటిషన్ లోని మెరిట్ ను పరిగణనలోకి తీసుకుని కొట్టివేసింది. ప్రధాన తీర్పును భండారీ జె.మోడీ వెలువరించారు. జె. భండారీ జె. యొక్క నిర్ధారణలతో ఏకీభవించాడు మరియు ఒక సంక్షిప్త క్రమంలో అతను తన నిర్ధారణలు ఏ ప్రాథమిక ప్రాతిపదికలపై ఆధారపడి ఉన్నాయో సూచించాడు. నిబంధనల దృష్ట్యా పిటిషనర్ కు కోర్టు సహాయం చేయడం సాధ్యం కాదని మోడీ జె అభిప్రాయపడ్డారు. ప్రతివాది నెం.3ని తన విచక్షణాధికారాన్ని ఉపయోగించి ఆర్.20 (20) చెల్లించి, ప్రశ్నార్థకమైన మొత్తాన్ని చెల్లించడం నుంచి మినహాయంపు పొందడం ఒక్కటే పిటిషనర్ పొందగల ఏకైక ఉపశమనం అని ఆయన భావించారు. ఈ నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగానే పిటిషనర్ ఈ కోర్టుకు వచ్చారు.

జైపూర్ మత్మీ రూల్స్ 1945 లో అమల్లోకి వచ్చాయి మరియు ఈ నిబంధనలలోని కొన్ని సంబంధిత నిబంధనలు ఇప్పుడు రూల్ 4 లో నిర్వచనాలను కలిగి ఉన్నాయని పరిగణించాలి . రూల్, 4(1) ప్రకారం జైపూర్ సంస్థాన పాలకుడు తయారు చేసిన లేదా గుర్తించిన భూమిపై ఆసక్తిని కల్పించడం అని నిర్వచించబడింది మరియు ఇందులో అజాగిర్, ముయావ్వా, సుబా, ఇస్తీమూర్, చకోటి, బాద్, భోమ్, ఇనామ్, టంఖా, ఉడక్, మిలాక్, అలూఫా, ఖాంగి, భోగ్ లేదా ఇతర మతపరమైన గ్రాంట్, నివాసానికి లేదా తోటకు ఉచితంగా ఇవ్వబడిన స్థలం ఉన్నాయి. లేదా అసిమిలార్ స్వభావం యొక్క ఇతర గ్రాంట్. రూల్ 4(2) ప్రకారం స్టేట్ గ్రాంట్ కలిగి ఉన్న వ్యక్తిని

'స్టేట్ గ్రాంటీ'గా నిర్వచించారు. రూల్ 4(3) 'మట్టీ'ని సూచిస్తుంది మరియు దానిని ఈ పదాలలో నిర్వచిస్తుంది:

"మట్టీ" అంటే చివరి హోల్డర్ మరణించిన తరువాత రాష్ట్ర గ్రాంటీ కు వారసుడి పేరును మ్యుటీషన్ చేయడం అని అర్థం. మట్టీని మంజూరు చేసిన వ్యక్తిని "మట్టీదార్" అని, ప్రభుత్వం గుర్తించినప్పుడు అతను చెల్లించే మొత్తాన్ని "మత్తల్పా మట్టీ" అని పిలుస్తారు. నియమం 4 (4) 'నజరానా'ను ఈ విధంగా నిర్వచిస్తుంది: "నజరానా" అనేది మాతల్పా మట్టీతో పాటు, దత్తపుత్రుడు లేదా చివరి హోల్డర్ యొక్క ప్రత్యక్ష పురుష సంతతి కాకుండా మరొక వారసుడు చెల్లించే మొత్తం".

4 (1) ప్రకారం స్టేట్ గ్రాంటీ అంటే జైపూర్ సంస్థాన పాలకుడు చేసిన భూమిపై వడ్డీని మంజూరు చేయడం మరియు ఇందులో ధార్మిక లేదా మతపరమైన గ్రాంటీ కూడా ఉండటం గమనించవచ్చు. విగ్రహానికి అనుకూలంగా గ్రాంటు ఇచ్చారనే కారణంతో ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ పై హైకోర్టు విచారణ జరిపింది. వాస్తవానికి, మా దృష్టిని ఆహ్వానించిన రెండు గ్రాంటు ఈ అభిప్రాయాన్ని పూర్తిగా బలపరుస్తాయి. 21 వ రంజాన్ తేదీ 1123 నాటి పట్టా కాపీ (అమ్నెక్సర్ ఎక్స్పిట్ 4) పర్గానా హిందాన్ బసేషు ప్రసాద్దోని డెప్యూ మరియు సలాంపుఖ్ బలాహాది గ్రామాలను రాకూర్జీ శ్రీజీ యొక్క పుణ్య భోగ్ కోసం కేటాయించినట్లు చూపిస్తుంది. అదేవిధంగా, శ్రీమతి 1808 లోని కతిక్ బడీ 8 నాటి పాట కాపీ (అనుబంధం 5) గోవింద్పూర్ బస్ హత్యోద్ తహసీల్ ఒసాబా, సవాయ్ జైపూర్ గ్రామాన్ని తకుర్జీ శ్రీజీ యొక్క భోగ్ (ఆహార సమర్పణలు) కోసం కేటాయించినట్లు చూపిస్తుంది. అందువల్ల, మేము వ్యవహరించడంలో ఎటువంటి ఇబ్బందిని అనుభవించము. హైకోర్టు తన తీర్పులో అనుసరించిన అదే ప్రాతిపదికన ప్రస్తుత అప్పీలు. ప్రశ్నార్థకమైన గ్రాంటు షెబైట్ లకు అనుకూలంగా కాకుండా విగ్రహానికి అనుకూలంగా ఇవ్వబడ్డాయి. దేవాలయానికి అవసరమైన సేవలను అందించే బాధ్యతను గ్రాంటుదారునిపై భారం మోపడం లేదా విగ్రహానికి అనుకూలంగా మతపరమైన విరాళం ఇవ్వవచ్చు అనేది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ఈ యాప్ లో మొదటి కేటగిరీ గ్రాంటు గురించే మనం ఆందోళన చెందుతున్నాం. ఈ విరాళం విగ్రహానికి ఒకటే, షెబైత్ లు విగ్రహానికి ఇచ్చిన

ఆస్తులను నిర్వహిస్తే, అది అతని పెట్రోల్ పిప్ వల్లనే తప్ప, అతను రాజ్యానికి చెందినవాడు కాబట్టి కాదు.

రూల్ 5 ప్రకారం అన్ని రాష్ట్ర గ్రాంట్లు కొన్ని మినహాయింపులతో మ్యాట్రికి లోబడి ఉంటాయి. ఈ మినహాయింపులను మినహాయిస్తే మేము ఆందోళన చెందడం లేదు. రూల్ 6 ప్రకారం వారసత్వాన్ని కోరుకునే వ్యక్తులు మరణ నివేదికలను గ్రాంటుకు సమర్పించవచ్చు. నివేదికను రూపొందించడంలో వారసుడు విఫలమైనందుకు జరిమానా విధించాలని రూల్ 7 పేర్కొంది. రూల్ 8 ప్రకారం మట్రికి రాష్ట్ర గ్రాంట్లు జప్తు చేయాలి. రూల్ 9 బోగ్రాజ్ ఖర్చులకు అవకాశం కల్పిస్తుంది. బోగ్రాజ్ గ్రాంటును జతచేయడం. రూల్ 12 ప్రకారం, చివరి హోల్డర్ మరణించిన ఏడాదిలోపు రాష్ట్ర గ్రాంటుకు వారసత్వం కోసం క్లెయిమ్ చేయకపోతే, కాలపరిమితిగా తిరస్కరించబడుతుంది మరియు గ్రాంట్ తిరిగి ప్రారంభమవుతుంది. రూల్ 13లో విజయం సాధించడానికి అర్హులైన వ్యక్తుల గురించి ప్రస్తావించారు. రూల్ 14లో ప్రత్యక్ష పురుషుడు లేనప్పుడు కూడా ఇదే సమస్య ఉంది. 14వ నిబంధన ప్రకారం ఆలయ నిర్వహణకు గ్రాంటు ఇచ్చే విషయంలో అసలు గ్రాంటుదారుని వారసుల్లో ఒకరిని వారసుడిగా ఎంపిక చేయడం ప్రభుత్వ విచక్షణాధికారానికి లోబడి ఉంటుంది. ఈ నియమాలతో ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో మనం ఆందోళన చెందడం లేదు.

పిటిషనర్ కు ఇచ్చే గ్రాంటు రూల్ 5 అమలును ఆకర్షిస్తుందని చెప్పవచ్చా అనే ప్రశ్న ఉత్పన్నమవుతోంది. రాజ్యాధికారులకు సంబంధించి మత్రి విధించాలని రూల్ 5 నిర్దేశిస్తుంది మరియు ఈ నియమం వర్తిస్తే, అప్పీలుదారునికి ఎటువంటి కేసు ఉండదు. 5వ నిబంధన ప్రకారం మట్రికి చెల్లించడానికి పిటిషనర్ ఆస్తి బాధ్యత వహిస్తుందా అనే ప్రశ్నను నిర్ణయించేటప్పుడు, ఈ మత్రి యొక్క స్వభావాన్ని పరిశీలించడం మరియు దానికి సంబంధించి పిటిషనర్ కు వ్యతిరేకంగా దావా వేయవచ్చా అని తెలుసుకోవడం అవసరం. మత్రి అంటే చివరి హోల్డర్ మరణించినప్పుడు రాష్ట్ర గ్రాంట్ కు వారసుడి పేరును మార్చడం అని మేము ఇప్పటికే గమనించాము. విగ్రహానికి లేదా దేవాలయానికి గ్రాంటు ఇచ్చిన సందర్భంలో, గ్రాంటు యొక్క మరణం గురించి ఎటువంటి ప్రశ్న ఉండదని, అందువల్ల దాని వారసుడి గురించి ఎటువంటి ప్రశ్న ఉండదని స్పష్టమవుతుంది. ఒక విగ్రహానికి మరణశిక్ష విధించబడదు, ఎందుకంటే విగ్రహం శాశ్వతంగా జీవిస్తుందని హిందువుల

విశ్వాసం, కాబట్టి, ప్రస్తుత సందర్భంలో విగ్రహము ఒక నిర్దిష్ట సమయంలో మరణించిందని మరియు వారసుడి వాదనలు నిర్ణయించబడతాయని భావించడం అసాధ్యం. అలాంటప్పుడు, అప్పీలుదారునికి వ్యతిరేకంగా మత్మీ కోసం ఏదైనా దావా వేయవచ్చని భావించడం కష్టం, మరియు అప్పీలుదారుని షెబైట్ వారసుడిగా చెప్పుకునే వ్యక్తిపై మత్మీ క్లెయిమ్ చేయబడుతున్నందున విగ్రహానికి చెందిన ఆస్తుల నుండి ఎటువంటి మొత్తాన్ని స్వాధీనం చేసుకోలేమనే నిర్ధారణకు ఇది దారితీస్తుంది.

విద్యావంతులైన అడ్వోకేట్ జనరల్ ఈ వాదనను ఖండించలేకపోయారు. అయితే పిటిషనర్ ఆస్తులకు సంబంధించిన అన్ని గ్రాంట్లు కోర్టు ముందు లేవని, అందువల్ల పిటిషనర్ ఆస్తులన్నీ పిటిషనర్ పేరు మీద ఉన్నవేనని భావించి ముందుకు సాగడం సరికాదని ఆయన వాదించే ప్రయత్నం చేశారు. ఈ వాదన మాకు నచ్చలేదు. పిటిషనర్ తన రిట్ పిటిషన్ లోని 3వ పేరాలో పిటిషనర్ కు ఎప్పటికప్పుడు ఇచ్చే గ్రాంట్లన్నీ విగ్రహవిష్కరణ పేరిటనే ఉన్నాయని, ప్రతివాదులు ఈ విషయాన్ని ప్రత్యేకంగా అంగీకరించనప్పటికీ, ఒరిజినల్ గ్రాంట్లకు సంబంధించిన డాక్యుమెంట్లు గుర్తించలేనందున వారు వాదించారు. ఆ విషయంలో పిటిషనర్ తన వాదనను రుజువు చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. పిటిషనర్లు రెండు గ్రాంట్లు ఇచ్చారు మరియు ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పును బట్టి, అన్ని ఆస్తులను మంజూరు చేసే వ్యక్తి ఎల్డోల్ అనే ప్రాతిపదికన ఈ కేసును ముందుకు తీసుకెళ్లినట్లు తెలుస్తోంది. అలాంటప్పుడు, కొన్ని ఆస్తులను షెబైట్ లకు బదలాయించి ఉండవచ్చునని వాదించడం అడ్వోకేట్ జనరల్ కు అందుబాటులో లేదని మేము భావించడం లేదు, నిస్సందేహంగా విగ్రహ సేవలను నిర్వహించడానికి బాధ్యత వహిస్తుంది.

ఆలయ ధర్మంపై షెబైట్ కు కొంతమేర ప్రయోజనకర ప్రయోజనాలు ఉన్నందున ఆ ప్రయోజన ప్రయోజనాలనే రాష్ట్ర గ్రాంటుగా పరిగణించవచ్చని, ఈ ప్రాతిపదికనే రెస్పాండెంట్ నెం.1 జారీ చేసిన ఉత్తర్వులు చెల్లుబాటు అవుతాయని హైకోర్టు అభిప్రాయపడినట్లు తెలుస్తోంది. ప్రస్తుత సందర్భంలో, విజయవంతమైన షెబైత్ ను గుర్తించడం కొరకు ప్రతిస్పందకుల ద్వారా ఏదైనా మత్మీని రికవరీ చేయవచ్చా అని విచారించడానికి మేము ఆందోళన చెందడం లేదు; అయితే అప్పీలుదారునికి మంజూరు చేయబడిన ఆస్తులలో షెబైత్ కు ప్రయోజనకరమైన ఆసక్తి ఉందనే

వాస్తవాన్ని హైకోర్టు నొక్కిచెప్పినందున, హిందూ చట్టం ప్రకారం షెబైత్ కు ఉన్న ప్రత్యేక స్థానం కారణంగా షెబైత్ కొంత ప్రయోజనకరమైన ప్రయోజనాలను పొందగలడని, అయితే ఆ వడ్డీ రాజ్యం చేసిన ప్రకటన వల్ల పొందబడదని ఎత్తిచూపడం అవసరం. కానీ హిందూ చట్టం, లేదా ఆచారం లేదా ఆలయం ఉన్న ఆలయం లేదా ప్రాంతాల ఉపయోగం కారణంగా. తిల్యాయత్ లో శ్రీ గోవిందలాల్ బి. మోదలైనవారు వి. (1) "షెబైట్ల స్థితిగతులను యాదృచ్ఛికంగా పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు, అందువలన శ్రీ జస్టిస్ అమీర్ అలీ విద్వా వరూతి తీర్థ స్వామీజీ వర్సెస్ బలుసామి అయ్యర్ (2) లో చేసిన వ్యాఖ్యలను ఆమోదించారు. " జస్టిస్ అమీర్ అలీ ఇలా అన్నారు, "దాదాపు ప్రతి సందర్భంలోనూ మహాత్ కు ఒక భాగం, ఆనందించే విధానం మరియు వినియోగ పరిమాణంపై హక్కు ఇవ్వబడింది.

(1) [1964] 1 ఎస్.సి.ఆర్.

(2) 48 ఐ.ఎ. 392, 311.

ఏ సందర్భంలోనూ ఆ ఆస్తిని ఆయనకు తెలియజేయలేదు, లేదా ఆ పదం యొక్క ఆంగ్ల అర్థంలో అతను ట్రస్టీ కాదు, అయినప్పటికీ అతనిపై ఉన్న బాధ్యతలు మరియు విధుల దృష్ట్యా, దుర్వినియోగం యొక్క సాధారణ అర్థంలో అతను ఒక ధర్మకర్తగా జవాబుదారీగా ఉంటాడు." అందువల్ల, పిటిషనర్ కు సంక్రమించిన ఆస్తులలో షెబైట్ల ప్రయోజనకరమైన ప్రయోజనాలు ప్రభుత్వ గ్రాంటుతో సమానమని, అందువల్ల ఈ ఉత్తర్వు పూర్తిగా చెల్లుబాటు అవుతుందని హైకోర్టు అభిప్రాయపడినట్లు మనకు అనిపిస్తుంది. హైకోర్టు ఇచ్చిన నిర్ధారణల యొక్క యాదృచ్ఛిక ప్రభావాన్ని ప్రతివాది నెం. జారీ చేసిన ఉత్తర్వుగా పరిగణించవచ్చు. నేను చెల్లుబాటు అవుతాను కాబట్టి, ప్రశ్నార్థకమైన మొత్తాన్ని అప్పీలుదారుని ఆస్తుల నుండి రికవరీ చేయవచ్చు. అందుకే ఈ అంశంపై చట్టంలో ఉన్న వైఖరిని స్పష్టం చేయాల్సిన అవసరం ఉందని భావించాం.

వాస్తవానికి 1964 నాటి సివిల్ మిస్సీ పిటిషన్ నెం.1081 ప్రకారం అప్పీలుదారుకు ఇచ్చిన భూములను నోటిఫికేషన్ ద్వారా రాజస్థాన్ ప్రభుత్వం పునరుద్ధరించినందున నష్టపరిహారం క్లెయిమ్ చేసినట్లు పిటిషనర్ మా దృష్టికి తెచ్చారు. జనవరి 1, 1959 నాటి ఎఫ్.(388)/రెవ్/1.ఎ/53,

1962 ఏప్రిల్ 24 నాటి ఉత్తర్వుల ప్రకారం స్వామికి యాన్యుటీ రూపంలో వార్షిక మొత్తాన్ని రాజస్థాన్ ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. అయితే, మాట్రి ద్వారా రికవరీ చేయాలని రెస్పాండెంట్ నెం.1 ఆదేశించిన రూ.15,404/14/6 మొత్తాన్ని రద్దు చేయాలని, పిటిషనర్ మా ముందు కోరిన ఆ మొత్తాన్ని వసూలు చేయరాదని ఈ ఉత్తర్వుల్లో పేర్కొన్నారు. ప్రస్తుత షెడ్యూల్ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా మాట్రిడ్యూస్ ఉత్తర్వులు నామమాత్రంగా జారీ చేయబడినప్పటికీ, పిటిషనర్ కు చెందిన ఆస్తులపై దీనిని అమలు చేయవచ్చని పిటిషనర్లు భావించడం సమంజసమని ఈ వాస్తవం స్పష్టం చేస్తోంది. పిటిషనర్ కు మంజూరు చేసిన ఆస్తులు ఆర్.4(1) ప్రకారం ప్రభుత్వ గ్రాంట్స్ అని, అయితే రూ.4(3) ప్రకారం మాట్రి బకాయిలు చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదని మేము పేర్కొన్నందున, పిటిషనర్ యొక్క రిట్ పిటిషన్ సమర్థనీయమైనదని మేము భావిస్తున్నాము, పిటిషనర్ ఎస్టేట్ నుండి ఆ మొత్తాన్ని రికవరీ చేయకుండా ప్రతివాదులు మరియు వారి నామినీలు లేదా ఏజెంట్లను నిరోధించడానికి తగిన ఆదేశాలను కోరింది. అందువల్ల పిటిషనర్ తన రిట్ పిటిషన్ లోని 16(1) పేరాలలో చేసిన అభ్యర్థనను అనుమతించాలి. ప్రస్తుత షెడ్యూల్ కు వ్యతిరేకంగా నెం.1 ద్వారా జారీ చేసిన ఉత్తర్వు చెల్లుబాటు గురించి మాకు ఆందోళన లేదు కాబట్టి, రిట్ పిటిషన్ లోని 16(2) పేరాలలో పేర్కొన్న ప్రార్థనల యోగ్యతలకు సంబంధించి ఎటువంటి అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయకూడదని మేము ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

ఫలితంగా అప్పీల్ కు అనుమతి, హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను కొట్టివేసి, పిటిషనర్ రిట్ పిటిషన్ ను ఖర్చులతో అనుమతిస్తారు.

అప్పీలుకు అనుమతి..